

Zápis

z obhajoby disertační práce Mgr. Jindřišky Kracíkové, konané dne 24. února 2011.

Téma práce: „Cyklus vyprávění o Jóséfovi v židovské tradici. Genesis 37–50.“

Přítomni: prof. Zdeňka Švarcová, Dr.
prof. PhDr. Jaroslav Oliverius, CSc.
doc. PhDr. Jiřina Šedinová, CSc.
doc. PhDr. Bedřich Nosek, CSc.
doc. PhDr. Olga Lomová, CSc.
doc. PhDr. Miriam Löwensteinová, Ph.D.
prof. PhDr. Jaroslav Vacek, CSc.
doc. PhDr. František Ondráš, Ph.D.

Omluveni: prof. PhDr. Oldřich Král, CSc.
PhDr. Mgr. Petr Kučera, Ph.D.

Předsedkyně komise prof. Zdeňka Švarcová, Dr. zahájila obhajobu.

Školitel prof. PhDr. Jaroslav Oliverius, CSc. představil doktorandku a seznámil komisi s uchazečkou a její disertační prací.

Kandidátka nejdříve poděkovala všem přítomným, poté je seznámila se vztahem svojí disertace k práci diplomové a se strukturou práce. Zatímco diplomová práce byla věnována současné odborné diskuzi o Josefově novele – zejména z pohledu tzv. Amsterodamské školy –, v disertaci se zaměřila na rovinu její interpretace v židovské tradici 11. – 18. století. Strukturu svojí práce definovala jako „pyramidální“, kde každá část tvoří úvod k části následující. První kapitola objasňuje specifika rabínských komentářů, druhá se věnuje sedmi vybraným exegetům (Raši, Rašbam, Avraham ibn Ezra, Ramban, Jicchak Avravanel, Ovadja Sforno, Chajim ben Atar) a jejich způsobu výkladu, jenž je tradičně pod zkratkou *pardes* dělen do čtyř hlavních směrů: jednoduchý či prostý (*pšat*), midrašistický (*draš*), homileticko-filosofický (*remez*) a mystický (*sod*). Jako zvláštní kategorii nad rámec tradičního dělení interpretačních metod rozlišuje kandidátka filologicko-gramatické výklady, které částečně spadají do metody *draš* a to ve formě tzv. „kreativní filologie“. Třetí kapitola pojednává o problematice překladu dokládající

rozmanitost rabínského názoru k problematickým pasážím textu. Závěrem kandidátka konstatovala, že moderní interpretace příběhu se věnuje převážně jeho formě, literárnímu zařazení, dobovému pozadí, zatímco rabínský komentář obsahuje velké myšlenkové bohatství směřující k nalezení univerzální pravdy.

Poté oponenti doc. PhDr. Jiřina Šedinová, CSc. a doc. PhDr. Bedřich Nosek, CSc. přednesli vybrané body a závěry svých posudků.

Doc. Šedinová zdůraznila žánrová specifika vybraného materiálu, tedy staré hebrejské epiky („novelistiky“) a podtrhla interdisciplinární, literárně-teoretický a zároveň exegetický charakter práce. Ocenila přílohu, již tvoří autorčin překlad jak pojednáváných kapitol, tak Rašiho a Rašbamova komentáře. Uvítala by podrobnější formu odkazů – konkrétně ke starofrancouzským glosám – a zmínila i technické a formální nedostatky, zejména nejednotný poznámkový aparát.

Doc. Nosek předeslal, že se bude věnovat výhradně problematickým bodům. Zdůraznil obtížnost práce s rabínskými komentáři, jejich stručnost, specifický slovník, „znásilnění textu“ i osvětlující roli midrašů, jimž se práce vědomě vyhýbá. Někdy jsou proto překlady rabínských komentářů bez uvedení jejich originálního znění obtížně srozumitelné. V disertaci postrádal zhodnocení dřívější literatury a shrnutí výsledků práce. Za originální označil pokus zhodnotit přínos rabínských komentářů modernímu překladu.

Oba oponenti označili práci za původní, přínosnou a splňující požadavky kladené na práci disertační.

Kandidátka Mgr. Jindřiška Kracíková odpověděla na posudky oponentů. Zmínila problém interpretace starofrancouzských glos v hebrejské, pozdějšími opisy často pokažené ortografii. Doplnila neúplnou informaci o nevydaném rukopisu z Vídeňské knihovny, s doc. Noskem si vyměnila názory na specifická hermeneutická pravidla (tzv. „přidané *waw*“) a vysvětlila, proč se hlouběji nevěnovala oběma přeloženým komentářům (vznikla by nerovnováha mezi nimi a ostatními, nepřeloženými komentáři). Zdůraznila, že ji oslovila právě „syrovost“ komentářů a jmenovala jejich společný referenční rámec, jímž je postava Rašiho.

Oponent doc. Nosek se vyjádřil k vystoupení kandidátky. Připustil, že na autorské rovině je její přístup v pořádku, nicméně případná přednášková forma by vyžadovala obsáhlejší vysvětlující aparát.

Diskuse:

Prof. Zdeňka Švarcová otevřela diskuzi, reagovala na volbu tématu a dotázala se, proč dala kandidátka již v diplomové práci přednost Josefovské novele před knihou Rút (rozhodující byla jejich rozdílná délka). Prof. Vacek se vrátil k opozici mezi moderní a tradiční exegezí, jakož i k problému lidové etymologie. Souhlasil, že symboly a významy opomíjí moderní exegeze, zatímco rabínská ignoruje strukturu textu. Kandidátka přitakala, že v syntéze obou směrů vidí možnou cestu budoucích překladů. Doc. Šedinová podtrhla univerzálnost určitých motivů v kontextu Předního východu, doc. Ondráš podotkl ke straně 38, že rabínské komentáře k *hapax legomenon* biblického textu mohly mít na mysli sladkost, známou v Egyptě jako *ladna*. Prof. Oliverius konstatoval, že moderní komentáře rabínské výklady zcela ignorují, načež prof. Vacek doporučil zvážit, zda by z tohoto pohledu velice originální práce neměla být vydána anglicky. Závěr diskuze byl věnován srovnání čínské a židovské komentátorské tradice a jejich reflexi v moderní oborové literatuře.

Tajného hlasování se zúčastnilo osm přítomných členů komise, kandidátka získala osm kladných hlasů. Komise jednohlasně navrhla udělit kandidátce titul doktor (Ph.D.).

Zapsal: Pavel Čech

Podpis předsedy komise:

